

پیکهاتا دیسکورسی (Discourse) و هه مه جوریا لیقه گه ران د هنده ک تیگستین دهستنیشانگری دا

نوزت احمد عثمان^{1*} و رفیق سلیمان میرو² و عبدالقادر نوری عبدالکریم¹

1- پشکا زمانی کوردی. فه کولتیا زانستین مروفایه تی، زانکویا زاخۆ، هه ریم کوردستانی، عراق

2- پشکا خواندین روژلات، زانکویا ماردین ئورتوگلو

وه رگرتن: 2018/08 په سه ندرن: 2018/10 به لافکرن: 2019/03 <https://doi.org/10.26436/hjuoz.2019.7.1.459>

پۆخته:

تیکست ب هه بوونا خو پیکهاته یه کێ زمانی و دلاهی یی ب تهفن و ئالوزه، فه کولینین رهخه یی بین پيشین سه ره ده ری لگه ل نا فه روک و ده لاله تین وی لگه ل به رچاف وه رنه گرتنا لایه نی روخساری ئه نجام ددان، به لی دگه ل فه گوهاستنا تیورا بونیا دگه ری بۆ ناف بیافین ئه ده بی و ره خه یی ئه و تیورین نوی هزره کا و سا لده ف وان دروست بوو کو دشین فه دهر ژ بیافی میژوویی و جفاکی و هه هه ندین ده رووبه ر تیکستی شروفه بکه ن، ده ی بیافی دا (هلمسلیف) ب ریکا تیگه می هه فجهی (المحاینه - immanence) بزاف کر کو فی هزری به رده ست که ت و به ری بزافا وی ژی (پیرس) ب ریکا تیگه می نیشانبوون (semiosis) ئه ف بوجوونه دیارکریو، لدویف بوجوونا وی، نیشان دبیه ئاماژه بو نیشانه کا دن و نیشانا دوئی دبیه ئاماژه بو نیشانا سی و لسه ر فی ریتمی ئاماژه یین تیکستی ئه ده بی دروست دبن، به لی ریکه فتنا وان لگه ل نا فه روکا تیکستین مه ره مدار به رده وام دبن، ئه ف فه کولینه بزافه که ژبو دیارکرنا تیکه لبوونا فان هه ردوو تیگه هان لگه ل تیکستین ئه ده بی و گونجانا وان لگه ل ئافا کرنا دیسکورسی ناگونجیت، ژبه رکو بزافی دکه ن ژ به شین تیکستی به رده ف پیکهاتا وی بچن سه ره رای بزرکن و دویرکرنا وی ژوی ژیواری تیکست تیدا به ره م هاتی، بقی چه ندی ب هه بوونا به رامبه ری هه بوونا راسته قینه یا هنده ک تیکستین ده ستنیشانگری ده یته دروستکر، چونکی - لدویف فی تیگه می - هه بوون یا ده شاندا هه ی، ده ی بیافی دا فه کولین دی بیته بزافه ک بۆ فه دیتنا په یوه دنیا دنا فه را دیسکورسی و بیافین لیقه گه رین وی کو هنده ک تیکستین ده ستنیشانگری بخوفه دگریته ده نجامدا دی بیته ئامرازه ک بۆ ده ستنیشانکرنا مه ره مین وه رگری یی کو دبنیاتدا دبیه بزوینه ری پروسا تیگه هشتنی زیده باری دیارکرنا چه ند ئه نجامین فه کولینی.

په یقین سه ره کی: دیسکورس، لیقه گه ر، تیکست، زمان، مه ره م.

داهینانی پیک دینن و ده نجامدا بیافین به رامبه ری و نیشانبوون هه ر
ئیک جودا په یوه ندین وان دیار دکه ن.

1. پيشه کی

1.1. میتود:

ژبه رکو فه کولین دی بیته لیگه ریان ل وان لیقه گه رین ب ئه رکی بناتی ئافا کرنا تیکستی رادبن، فه کولین دی ده ی بیافی دا هیته ئه نجامدان، سه ره رای وی چه ندی کو ئه ف زارافه ئه کتین، به لی بکار ئینانا وان لسه ر تیکستین ئه ده بی مه ترسییا پشت به ستنی لسه ر خو ژوی ناره قینیت، ژبه رکو ده ربا زبوونی لسه ر تیگه هشتنا وه رگری دکه ت یی کو دبنیاتدا مه ره ما سه ره کی یا شروفه کرنا تیکستی ب ستویی خوفه دگریته و ئه ف هه ردوو زارافه پتر گرنگی ب هویرکاریان دده ن و لایه نی گشتی یی تیکستی بجه ده یلن کو دبنه ریکخوشکه ر بۆ لادانا

دپروسا ئافراندا تیکستیدا سی ره هه ندین هه ره سه ره کی بین به شدار دنا فا کرنا دیسکورسی دا دیار دبن، ئه وژی، ئافرینه ره یی کو تیکست دبیه فه ریژا فره تیگه هشتن و دارشتنا دیتن و بوجوونا وی ده رباره ی دیار دین ژینگه ها وی پیک دینن و دبنه که رسته بۆ داهینانا تیکستی، یی دوئی: تیکست بخویه کو ئه و پیکهاته په یکه ری فه گری وان تیروانینین هه مه جور و په یوه ندین زمانی و ده لالی ولایه نی ئیسالتیکی یه یی کو دنا ف پیکهاتا ویدا دیار دبن، یی سی: وه رگره، ب هه موو ئاست و روشه نبیری و جور تیگه هشتن خوفه. ئه ف هه رسی ره هه نده ژلای ئافا کرن و پیکهاته و ده لاله تی دا پروسا

* فه کولهری به پیرس.

مهره م پي بهينه دياركرن ،زنده باري خو دويركرن ژ زاراف و تيگه هين مزاي بين كو پتر واتايي لبر ودرگري مزاي دكن و بي نه نجام ژ خواندن دهر دكه فيتين .

3. 1. گرنكي:

گرنكي يا في بابه تي نه وه كو جيازي دناقه را تيگستين مهرمدار ، وكو (ديالوك ، تيگستين ئايني، ياسايي ، راگه هاندن ، سياسي ، زانستي ، . . .) و تيگستين نه ده بي دا بكه ين ، سه رهاي هندی نه ه جيازبوونه وي چه ندي ناگه هينيت كو تيگستين نه ده بي مهرمدار نين ، بهلكو زنده باري مهرمدار بوونا وان لايه ني ده لال و ئيستاتيكي و فره زماني و و چرپوونا واتايي تيذا زوره و بين پيشين باراپتر ئارسته بووني بخوفه دگريت ، جيازبوونا وان لسر (ژيگجوداكرنا واتايي و مهرمه) دهيته دستيشانكرن ، سه رهاي هندی پيدفي يه ژبيرنه كه ين كو يا ئيكي ژ واتايي ناهيته بي بهركرن و يا دوي ژ مهرمه ناهيته فه قه تاندن نه هه ژي مه فه دگرينن بو وي چه ندي كو بابه تي گرديايه ب هه قه بركرنا هردوو زارافايه ، دناق تيگستي نه ده بي دا لايه ني واتايي بهين دكه فيت و دتيگستين مهرمدار دا ئاستي مهرمه زيده تر دبیت و ژبو دياركرنا في جيازي پيدفي يه ته كنিকা ليغه گه رين وان پيگه فه گریده ت بهينه دستيشانكرن ، نه هه تيگه هشتنه مه فه دگرينيت وي چه ندي كو تيگست ئامري قه گوهاستنا زماني يه ، سيسته مي زماني دوباره دكه ت ، نه و ديسكورسا دناقه را پيزانينن راسته خو لگه ل بيزه بين جياز بين پيشين و سه رده م دهيليه ت د پيه ونديي دا¹ ، ئانكو كه رستي تيگستي بهرهمئينانه كا زماني يا چيگه ره و ب ريكا بكارئيناي ويني ديالوكي دروست دبیت ، كه رستي وي² دهرزينكا داهيناي يه و وينه بهرهمي وي يه ، چونكي نه هه جوره پيگه اته نابيته پيفر بو قه باري تيگستي ، بهلكو نه و ئامرازين زماني يه يا كو ب ريكا تيگستي دهينه به خشين. مروق ب تيگه هشتنا خو نه گه ر پارچين كه رسته كي نه دبیتن نه شيتن وينه كي ناشوي بو پيگه اته وي دانيتن ، هر ب هه مان شيوه هه بوونا تيگستي د ئافراندا ويدايه و پشكين دن ب ريكا هه قتيگستي لگه ل ليغه گه ر و ديسكورسين پيشين يان سه رده م بين ده وروبه ر دروست دبیتن كو رادي گرنگيا هه قتيگستي بو ئافاكرنا ديسكورسي ديار دكه ت ، و نه و پروسه يه ياكو نه بنتي هلاندنا ديسكورس يان تيگستي تيهلكتيشه³ ، بهلكو تيگست بهرهمي ميشكي مروقي (داهينه ر) يه و ژ نه نجامي تيهلكتيشاني يه چ (راسته خو يان نه راسته خو) بيت شوين تپل و بكارئيناي بخوفه دگريت و دبیته ئامازه بو فره روه نه بري يا داهينه ري و نه زمونكرنا شيانين وي يه ده رباره ي بهرهمئينانا هه بوونه كا نوي كو نه وزي تيگسته .

ژيواري و ئافاكرنا ناشوي و نه نجامدا ناشوپ دبیته جهگري ژيواري و نه هه چنده زي نه نجامي فه دهركرنا تيگستي يه ژ بيافي ليغه گه رين بوينه كه رستي ئافاكرنا وي و ب ريكا وان تيگه هشتن و فه دبیتنا مهرمين گوهداري (وهرگري) ديار دبن ، بفي چه ندي ئارمانجا في فه كوليني دبیته فه كولين لسر دياركرنا كيماسيا پشتبه ستنی لسر جوت هزين (بيزه وده لاله ت) بيين واتايي پالدهن بوته ك لايه ني و بهرچاكرنا روي ديسكورسي و هكو پيگه اته يه كا قورس و ئالوز ژ تورپه يا ته فنه كي پري مهرمه بين كو نه و بخو فه دگرن بو هنده ك ليغه گه رين زماني و بيافي و جفاكي و هزي و پيگه اتين زينگه هي كو پيگه دبنه نه گه ر بو دروستكرنا تيگستي و دياركرنا سيمايين وي .

2. 1. پيگه اته:

د پيگه اته في فه كوليني دا سنووي فه كوليني بوويه دياركرنا پيگه اته ديسكورسي و هه مهوريا ليغه گه ران د هنده ك تيگستين دستيشانكري دا ، ژبه ركو نه هه تيگسته لگه ل پيه ونديين زماني واتايه كي بو ودرگري پيشكيش دكه ت ، نه هه بوچوونا بزاره لسر واتايي پيه ونديين بي دومايي بين دناقه را واتايي و ئامازين وي و تيگستي و ليغه گه رين وي به رده ست دكه ت ، نه هه بوچوونه و هسا ديار دكه ت كو هه ر ئامازه كي ليغه گه را خو ياهه ي و هه ر ده مي ليغه گه ر نه ما وانا وي به رزه دبیت ، زنده باري هندی هه ر ده مي تيگست ژ ليغه گه ر و بيافي وي هاته فه قه تاندن ره و ريچال بو ناميين و ژيان و به رده و اميا وي ژناق دچيت و پشت به ستن و خو گریدان ب هزا بونيا دگري فه يا تيگستي ژ زينگه ه و بيافي وي فه دهر دكه ت ريكي ناده ت تيگست ناهه روك و شروفه كرنا ئامرازين خو ب ده سته به رده ت ، نه هه چنده و هسا ديار دكه ت كو هه ر تيگسته كي هه بيتن ليغه گه ر دبنه به شه پيگه اته رين وي و بو ناه تيگستي دهينه قه گوهاستن و و هكو نه نجام تيگست زي ب ده لاله تين خو فه دگريت بو وان ليغه گه رين هه مه جور ، نه هه پروسا هاتي دياركرنا ويني لخواري دهربريني ژي دكه تن .

كارابوونا ديسكورسي و هكو پشكه ك ژ هه بوونا تيگستي و هه لگرا مهرمه ين وي ، دي ريكي دت كو نه هه كاره ببیته ليگه ريانه ك بو ليكنيزيكرنا بابه تي مه و هه لوه شاندا سيسته مين پشكدار د بهرهمئينانا ديسكورسي دا ، نه وزي ب ريكا دويچوونا ئامازين ديسكورسي و پيه ونديين وي لگه ل ليغه گه ران بين كو وي تيگستي پيك دئين ، نه هه چنده زي دي بيته ريگه ك كو پيگه گه ريدانا ئامازان لگه ل ليغه گه ران دروست ببیت و شيواز و دهربرينن نزيك خوانده قاني بهينه بكارئينان و مزايوي لده ف وي پيدا نه كنه دكو باشتر لگه ل بابه تي تيگه ل بيت و ره هه ندين وي وهرگريت ، نه هه فه كولينه چيدبیت يا ئيكانه نه بيتن دفي بابه تي دا ، به لي دي بزافي كه ين كو ب شيوازه كي و هسا بيتن كو نه ركي فه كوليني بجه بهيتن و نه و ره هه ندين

2. ټيگهه ديسکورسي

ديسکورس، نیک ژوان ټيگه هانه بين کو فه کوله ران هاوشانی تيکستی بکار ټينای و هه ردو ټيکه لی نیک و دوو دبوون و بهمان شيوی زارافين ليکنزيک هندک جارن سنورين نیک و دوو دهباز دکر و زور جارن دبوون بهرامبري نیک و دوو ، دتيورا روشه نبري دا تيکست ب کارابوونا سالوخدانی فه هاتبوو گریدان ، نانکو شیانين روونکرن و بهره مبوونا وی ، تيکست و هکو هه بوون پشت بهستی لسه چه ند ليقه گه ران دکه ت و نه ف ليقه گه ره زي زيه ر کو فرهجور و فره هزين دي بين لدهمی فه گوهاستی ب هه مان شيوی خو ناهينه وهگرتن ، به لکو دچند پرسا ندا دبوون و يا ژه میا گرنگر (حالیان) ه کو ب وی شيوهی دنا ف تيکستی نوی دا دپته حالیان و ب پشکه گرنگ يا تيکستی نوی دهپته هه ژمارتن ، به لی ديسکورسي و ژيه ر کو لايه ني (مه رم) ئ گرنگه دي بينين نيزک بوونه دناقبه را تيکستی و ديسکورسي و ناخفتني دا دروست دبيت ب وي شيوه ی کو " . . . ديسکورس رهوشکا ناسایی په دناقبه را زماني و ناخفتني "4 دا ب دهربرينه کا دی نه و ته کنیکين مروقی بکار دئنيت ب مه رما دروستکرنا په يوه ندی دناقبه را بی بهرامبر و هکو وهگر و بی شاندي دکه ت وهکو ژيديری وی ديسکورسي ، کو دبنياتدا ديسکورس دبيت " نه و ناخفتنا ب ريکا بزافي بکار دهيت و ژ مهرچين وی ، ناخفتنکه ر بخو بی ناماده بيت و بزاقا وی يا بهرچاف بيت کو ب ريکا وی ناماده بوونی خو ژ واتايا ديار رزگار بکه ت بؤ ده لاله ته کا فينومينولوجی وبفی چه ندی ديسکورس دبيت بهروفارزی تيگه هی تيکستی و بهرف سيسته مبوونی دچيت "5 .

بفی چه ندی بابته دی ديسکورسي د بيافي فه لسه فی دا سر هلدا و بتاييه ت ل دهف ميشال فيگو و خو هافپته دناق فه کولینين سيمبولوی دا و ب بوچوونا فيگوي " ديسکورس نمونه کی فه لسه فی په و پيدفي په سيسته مه کی زماني و هزي هه بيتن و ب ريکا وان شيوين ناخفتنی ياريا پيشبينين تيوری بهينه ديارکرن "6. نه گه ر ديسکورس ب شيوه کی راسته خو بؤ بی بهرامبر بيت ، نانکو نه و که سی گوهداری دکه ت دي بينين ديسکورس دبيت " په یفا چا ف لسه يا مه رم پی ټيگه هاندا که سی ناماده هی تيگه هشتني "7 بيت ، نانکو ژ که سه کی ژيره بؤ وهگرزی ژير هه ردو د مه رمه کی دا پشکردارن و بيژه بين دناقبه را وندا دهپته فه گوهاستن ، زمان دبيت هه لگری وی مه رمی و بريکا وی زماني هرزين وان دهپته نالوگور کرن. پيداچوون لسه ران پيناسين نافهاتی ، هندک تيگه شتني بزاره به رده ست دبن، ژوان: په يوه ندیا ديسکورسي لگه ل بيژه يانه نه کو لگه ل بزاف و هيمايانه ، هه تا نه و هه بوونا به رده ست ب ديسکورس بهپته نياسين پيدفي په مه رمدار بيت و بؤ که سه کی هوشدار و گوهدار بهپته نارسه کرن ، نه و ديسکورسه بابته کی بخوفه

بگريت ، نانکو د رهوشه کا ده ستنيشانکری دا واتايه کی ببه خشيت و ب لايه ني هيما ساری و مزايوی فه گرپنه ده ت .

ديسکورس ، ريخسته نه کا پيکھاتي په ژ نامازين تاييه ت ب که سان و گروپان فه و هه ر شيوه ک ژ شيوين ديسکورسي تاييه تمه ندین خو بين هين کو ب ريکا وان ژ تاييه تمه ندین دهوروبه ر دهپته جيواز کرن و نه ف چه نده زي لسه ر دهستی شروفه کاری ديسکورسي دهپته ديارکرن و لگوره ی فان سيمايان دشين وان ديسکورسان ژيکجودا کن بؤ بی نه ده بی و سياسي و فه لسه فی . . . هتد و لدوي ف دی ديتنی " کومه کا بيژه بين دکه فنه ده مان ديسکورسي دا ب کوتار ناقبه کين "8 بفی چه ندی ديسکورس دبيته بنياته کی گرتی بی کومه کا ته کنیک و گروپه کا ياسايين ده لالی بين نفيسي و زاره کی و نيشانين گشتی ، نه وين کو نه رکين پيگه گریدانا نامرازين ديسکورسي پيک دئين و دبيت

" گوتنا نارسه که ر بؤ بی بهرامبر ب مه رما تيگه هشتني "9 ، دقان پينا ساند ا چه ند تيپينه ک بهرچاف دبن ، ژوان :
أ- ديسکورس ب سنور ي بيژه هی دهپته سنوردارکرن بيی بهرچاف وه رگرنا لايه ني بزاف و هيمايان ، نانکو ژ لايی واتايی فه بتنی نه و په يفين ژ لايی زماني فه بکار دهين دکه فنه دسنور ي ديسکورسي دا .

ب - هه تا گوتن ب ديسکورس بهپته نياسين پيدفي په ی مه رمدار بيت و بهپته نارسه کرن بؤ بی هوشمه ند و گوهدار يا ناخفتنکه ری بکه ت .

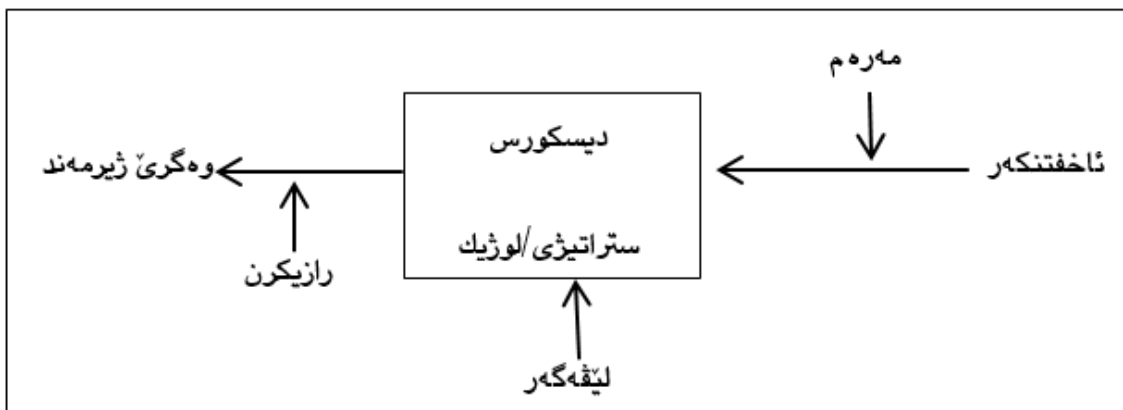
پ - نه و بيژه يا د ديسکورسي دا بکار دهيت يا واتا دار بيت و بشيوه کی سه ربه خو و دناق بيافي گوتاری دا واتايی ببه خشيت .

ت - خاله کا په يوه ندی دناقبه را ناخفتنکه ری و گوهداری دا دهر باره ی زماني هه بيتن ، نانکو هه تا ديسکورس هه بوونا خو بهرجه ت بکه ت پيدفي نه و زماني پی دهپته گوتن و نفيسين دناقبه را هه ردو لايه نان دا بی هه فپشک بيت.

ل قوناغين پاشتردا ود فه کولینين ره خنه بی بين نویدا دي ديار بيتن کو چه ند فه کولینه کين گرنگ دهر باره ی ديسکورسي هاتينه نه نجامدا ، نیک ژ وان فه کولینين گرنگين فی بوا ری پيناسا) ديفيد نونان) ه بی کو و هسا دبينت کو ديسکورس " پارچه که ژ زماني کو ژ هندک رستان پيک دهيت ب سه ليقه کی په يوه ندی دناقبه را وندا دروست بوويه "10 يانزی ديسکورس پيکھاتي په ژ " هندک پارچين زماني و هسا دياره کو مفادار و نيکگرتی و مه رمدارن "11 ب شيوه کی و هسا کو هه م مفادار و مه رمدار بيت ويی بهرامبر کو وهرگره نيکسه ر ژ ناخفتنکه ری وهرگريت و مفايی ژ وی ده لاله تا زماني يا پيشکيش دکه ت وهرگريت . بفی چه ندی هندک زمانقان تيگه هی ديسکورسي بؤ (بيژه بی) و تيکست بؤ نفيسينی بکار نيان په روفارزی هنده کين دی تيگه هی ديسکورسي بؤ پتر ژرستی بکار نيان چ نفيسين يان سه رزاري

بېټه لادان داکو مەرما ژیری یا دیسکورسی نه هیټه ژنابقرن و ههمی
 ناماژین دهررونی بیټ نیگه تیف و نه کتیف بېټه لادان .
 دفی بواری دا بیوگراند هفت پیټهران بؤ بریاردانئ لسهر تیکستی د
 دعت کو دیسکورسه ، و نه ف پیټهره ژی پیک دهین ژ :
 " (پیکغه گریدان ، ریڅکستن ، مرمدراری ، گونجان ، مفادار ، ل بار ،
 هفتیکستی) " ¹² لگورهی فان پیټهران پیدفی په ژلایی ریژمانی فه
 بی گونجای بیټ و پیکهاتا وی ریڅکستی بیټ و مرماری یا روون
 بیټ و و ژلایی گه هاندنی فه بی گونجای بیټ و پیژانینین وی مفادار
 بن و په یاما وی ل بار بیټ و ناماژین لیټه گهرین نافخویی و دهره کی
 تیدا دیار بن ، بقی چندی و لگورهی فان پیټهران دیسکورسه کی تمام
 و سره به خو پیکهاتا خدا به رهم دهیت ، و نه ف چهنده و هسا
 دیاردکت کو دیسکورسی ئیک شیوه نینه ، به لکو لسهر چند جوران
 دهیت دابه شکر و هر جوره کی دیسکورسی ستراتیژی ولیټه گهرین
 خو بیټ ههین ، نه فه ژی جوره کی وانه کو ب مرماری رازیکرنی بکار
 دهیت ، بقی شیوهی:

بیت ، به لی بوچوونا مه بؤ هندئ دچیت کو دیسکورس ، هر بنیاته کی
 هه فگرتی و پیکهاتی بیت ژ نافه روکه کا ناگه هدارکرنی یان زانینی یان
 سوژی یان سیاسی یان ثانی بیټ چ ب شیوی زاره کی یان نفیسین
 بیت ژناختنکه ره کی ژیرمه ند بیټ و په یوه ندی لگه ل بابه ته کی
 دیارکری هه بیټ ، دفی پیناسی دا لایه نی روخسار و نافه روکی هاتی
 په وهرگرتن ، چونکی هر ژیکغه کرنه کی دیټ بیټه نه گهری پرتپرتکرنا
 بنیاتی دیسکورسی کو دنه جامدا دیټ بنه نه گهر بؤ ژده ستدانا
 تایه تمه ندین پیکهاتا وی ، زیده باری خولادان ژ هزا جوت هزریا
 (بیټه و واتا) و به ریټ خو د دهنه دیسکورسی و هکو پیکهاته په کا تمام
 کو لیټه گهران کارابوون دپیکهاتا ویدا کرین ، ژهر کو هر
 دیسکورسه کی هه بیټ لیټه گهرین خو بیټ ههین چ دنافه خو هبی یا
 دیسکورسی بخودا بن یان ژی ژ دهره فی وی هاتبنه وهرگرتن. ژهر کو
 دیسکورس بیټ گریدایه ب هنده کی لیټه گهرین ده ستنیشانکری فه ، نه ف
 لیټه گهره بیټ ژ باکگرا وهنده کی که سایه تی یا بهرچاف هاتینه
 وهرگرتن ،هنده ک جاراب هاتنه نافا وان بؤ نافه دیسکورسی زالبوونا
 خو لسهر دیسکورسی دسه پینن ، ژهر هندئ پیدفی په نه ف زالبوونه

3. لیټه گهرین دیسکورسی: (مرجعیات الخگاب)

هز ، و هکو ئیک ژ فه ریژین نه زمونا مروقی به رامبه دیاردین
 دهره بیه ریټ ژینگه مروقی هه مبیټ دکت بیټ کود بیټه کاردانه فا وی
 له مبه وان گفاشتنین لسهر وی دهین سه پاندن ، یا گرنه نه م
 ژیرنه که یان کو مروقی ب سروشتی خو زیندی کی جفاکی بیټ خودان
 هزه ، و گه له که هین جوراوجور بیټ زمانی و یاسایی و ثانی و
 جفاکی ل دهره بیه ریټ وی کوم دن ، بقی چندی نه ف بیټ پیگیره ب
 هنده ک دهره بیه ریټ زمانی و بریارین مرمدرار و یاسایی جوراوجور و
 لایه نی روشتی و دابونه ریټین جفاکی کو نه ف ههمی د لایه نی زمانی
 دا به رجسته دن و بریکا دیالوکی دهینه بکار ئینان ، بقی چندی
 لدهمی نه م سه ره دهریټ لگه ل هر دیسکورسه کی دکه یان و ب مرماری
 تیټکه هشتنا وی - ب نه چاری - نه م پشت به ستنی لسهر هنده ک

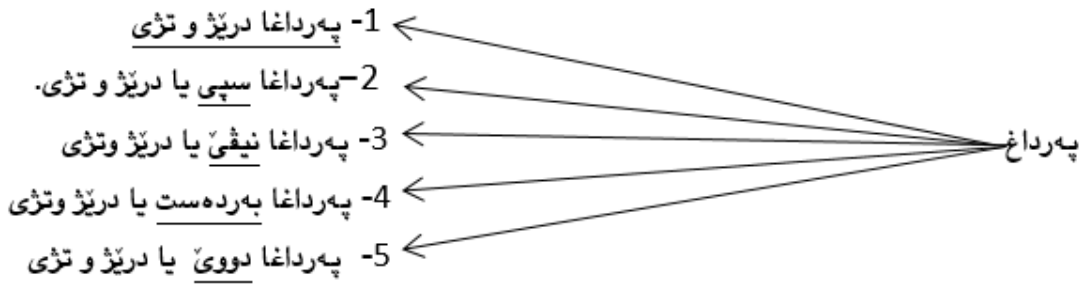
نه گهر ژ چ لایه نه کی نه م به ریټ خو بدهینه دیسکورسی دیټ و هسا دیاره
 کو دبیناتی خدا نافه روکه کی گریدار بخوفه دگرت زیده باری
 ته کنیکین پیکهاتا وی ، بقی شیوهی شروفه کرنا وی دیټ ژ شروفه کرنا
 دهالی یا رستی یان گوتنی جیواز بیت ، دشروفه کرنا دیسکورسی دا
 لایه نی نامراژین دهره بیه ریټ تیکستی و په یوه ندیا دنافه را زمانی
 تیکستی و بیافی جفاکی و سیاسی و روشه نبیری و چه وانیا ره نگفه دانا
 وی په یوه ندیټ لسهر ره هه ندین تیکستی بهرچاف هین وهرگرتن
 ، زیده باری فه دیتنا وان ته کنیک و ستراتیژیټین د داهینانا تیکستی دا
 هاتین بکار ئینان و شروفه کرنا لایه نی که سایه تیا داهینه ریټ و چه وانیا
 مفا وهرگرتنی د بکار ئینانا نه له منتین زمانی بیټ بنیاتی دیسکورسی
 نافا دکن.

لیڤه گهران دکهین داکو ببیته ریځکه بۆ زانینا راستی و نه راستی و گونجان و نه گونجانی و فه دیتنا ره هندی جفاکی و ثانی و نامارژین ده روونی و نه پینین ئیستاتیکی و بهرده سترنا مه رمین وی .
 بقی شروفه کرنی و هسا دیار دبیت کو دیسکورس تیځست نینه ، ژبه رکو تیځست ل سنوری بناتی ناڅوی رادوه ستیت و دیسکورس گشتگرتره ، ئانکو ئه و ژ " هه بوونا بنیاتی خو دهباز دبیت و بهرف هه بوونه کا میژووی یا بنیاتگر دچیت " ¹³ ، و دیسکورس دبیاقی ره خنی دا رادبیت ب پاراستنا بنیاتی گوتنی و پاراستنا وی زیده باری پرکنا وی دیسکورس ژ وان لیڤه گهرین پشت بهستن لسهر هاتی کرن دنافاکرنا ویدا ئه و ژی ب شیوی دیارکرنا ره هندی ده روونی و جفاکی و ژیا نا نفیسهری و په یوه ندین وی و ته خا تیدا ژیا کی کو بین بووینه ریځ بۆ فه دیتنا پیکهاته یا دیسکورس کو دبنیاتا دوو رووی بۆ په ییدا بووینه ، بی ئیکی: ئه و تشتی داهینه ره بریننی ژی دکه تن و بی دووی: ئه و تیگه هشتنا بۆ خوانده قانی پشتی خواندن پیدایا دبیت و بقی چه ندی دیسکورس دبیت " نامارژه کرن ب هنده ک تشتان و فه هیلانا گه له ک تشتان " ¹⁴ ، چیدبیت ئه و لیڤه گهر دناڤه رووک یان دبیاقی دیسکورس دا دیار بیت یان ژی شیوه کی دیالوکا مروغان بیت ، بقی چه ندی گرنگیا وی واتایی دیار نابیت ئه گهر یا ره وانه بیت و ئه ژ ره و ابوونه ژی واتایه کا نفاکه ره ، هه بوونا خو ژ نیریکترین لیڤه گهری و هر دگریت و هر واتایه کا دانیدانی ب لیڤه گهری خو نه دت ب نه ره سن ده پته هژمارتن و واتایی مه رمدار ژ لیڤه گهرین خو ه ناهینه فه قه تاندن ، نمونه ژ بۆ لیڤه گهره کی دیار ، ئه گهر که سه ک بیژیت (سوه می دی کارئ خو ئه نجام دم) ژ لایی میژووی فه پیدقی وی چه ندی دیار بکن ، نایا که نگی ئه ژ بریاره دایه داکو میژووا بکاربوونا وی ببیته لیڤه گهر بۆ دیارکرنا واتایا وی دیسکورس و دیارکرنا ده می ئه نجامدانا کاری.

لیڤه گهراندن بۆ سر لیڤه گهران ب ئاسانی ئه و هه قشپوه بوونه بهرده ست دبیت و په یوه دنیا دناڤه را وندا ب روونی بهرده ست دبیت داکو ره سه نایه تیا وی دیسکورس دیار بیت و ره هندی بیاقی وی بی واتایی بهرده ست بیتن ، زیده باری وی چه ندی ئه گهر فره جوریا لیڤه گهران واتایی بهیز بکه تن ، پیدقی ناکه ت ئه م لگه له ک واتایان بگرینن کو بینه ئه گهری زهنگین بوونا دیسکورس ، ژبه رکو دقئ قوناغی دا ئه م ل ده ستندیشانکرنا که نوی بۆ واتایی دگرینن کو ببیته داهینانه کا نوی نه ک خواندن بیتن ، زیده باری هندئ ئه و دبیت به ره مه ئینان نه ک وهرگرتن .

1.3. لیڤه گهری ژیاوی: (مرجهیه الواقع)

دیسکورس گرنگی و هه بوونا خو وهرناگریت ئه گهر ب بیاقی تیدا به ره م هاتی نه هپته گریدان ، ئانکو بیاق ره هندی دیسکورس روون دکه ن و ب وان دهربرینن جوراوجور لایه نی ده لالی ب وهرگری نمایش دکه ت ب شیوه کی و هسا کو دیسکورس و بیاق پیکه و د ئیک په یکه ردا تمامه کرین ئیک بن و بقی چه ندی تیگه هشتنا دروست بۆ بیاقی ئه م و هسا ببینن کو " جیهانه کا پره ژ که سین هه ر دم دناڅفتنی دا ، هنده ک که سین خودان ناسنامین جفاکی و روشه نیری و تایبه تمه ندی زیده باری هه بوونا بیروباوهر و په یوه ندین جفاکی و د مه راسیمین جوراوجوردا تیگه ل یه ک دبن " ¹⁷ ، ژبه رکو دیسکورس دبیته ته مامه کرئ وی جیهانا تیدا به ره م ده پت و دبیته فه ریژا وی ، ژماره کا ژورا فه یله سوف و زمانقان ¹⁸ گرنگی ب فه گواستنن دناڤه را دیسکورس و جیهانا ژده رفه دایه و ئه ژ چه نده ژی تشته کی نامو نینه ، چونکی دیسکورس ژ " جیهانا به رجسته یا دیسکورس تیدا به ره م هاتی دروست دبیت ، ئانکو جیهانا ئافرینه ر و شروفه که رین دیسکورس نه " ¹⁹ ، تیگه هشتنا مه بۆ نامارژین جیهانا دیسکورس پیدقی ب ناماده کرنا که گونجای هه یه ب وی شیوه ی ل ده می ئه م سالوخدانا تشته کی دکه ین چه ندین شیواژین دهربریننی مه قورتال دکه ن و دبنه په ناگه ه بۆ دهربرینن زمانی و ئه و مه رمین مه دقیتن ب ریکا وان دهربرینا مه رما خو پی بگه هینن، لقیده ئه گهر ئه م سالوخدانه کی بکه ین کو دهربرینن جوراوجور بۆ ئیک مه رم بکار به پت ، دشین ب فان شیوان دیار بکه ین: ئه گهر (په رداغه ک) هه بیتن بقی شیوه ی دشین سالوخ ده ین .

ويئى ژماره (2) شيوين دهربرينا ديسكورسى

سنورا و ياسا ... بکهت " 21 و ئەف چەندە ژى ب پيدچاچونى لسەر بياڤى تیکستی دهيتە دەستنيشانکرن يى کو ئەو بخو دبیتە شروفه کەر بو ديسکورسى و تشتى شروفه کارى تیکستی پيدڤى بنتى بهريخودانه بو بياڤى گشتى يى تیکستی و ئەف بياڤه ژى لسەر ديتنى دمینیت ، ئەوى کو بسەر به شين ويدا زال و پارچين وى کوم دکەت و يه کبونا وى دپاريزيت ، بقى شيوهى ئەف بياڤى ديتنى دوو ئارستان بەردەست دکەت ، يى ئیکى: ئەو پهيوه نديا ستوونى يا ديسکورس پى ئاقابوويى ، و يا دووى : ئەو دهربرينين رهه ندين وى بين ناسويى و ده لاله تين وى دەستنيشان دکەن .

يا گرنگه لڤيره بزانيں کو ديسکورس خو د سنورى رسته کى بنتى دا نابینیت ، به لکو چيدبیت وەسا بيتن يان ژى کو چەندين دهربرينان بخوفه بگريت يان ب پشت بهستن لسەر واتايى و کومبوونا ئامرازين وى د ئیک دهربرين يان رسته دا مەرما خو بگه مينیت ، وهک نمونه ژى دى بينين ديسکورس دشيت ب ئاخفتنه کا کورت دهربرينى ژ خو بکهت ، وهکو(گوتنين مه زمان) کو چيدبیت ئەم وى رستى وهک يه ک پارچه وهر بگرين يان ژى هندەک به شين وى بهينه لادان و مەرما ديسکورسى تیک نه چين ، لدويڤ يا بورى وەسا ديار دبیتن کو هه بوونا تیکستی و ديسکورسى تیکه ل دبیتن ، به لى ژبه رکو بياڤى زمانى يى تیکستی ژى ديسکورسى به رفره تره وەسا ديار دبیت کو ب ديتنى مه شيانا فه ديتنا ديسکورسى يا هه و دشياندايه ليقه گهرى تیکستی ب ئاسانى بهيتە دەستنيشانکرن. ئەفا بورى ب نه خشه کى ئاسان دهيتە ديارکرن:

ئەف وينه وى چەندى ديار دکەت کا ئەم دشين فى په يفا ديسکورسى بو چەند ليقه گهرين ژيوراي فه گهرينين و ب چەند دهربرينان ديار بکهين و دهرئه نجام نيزيکترين و گونجاوترين ليقه گهر ژى بگرين بين کو ئەو بخو " تیکه هشتن و ديتنين مروڤى نه ، نه کو راستيه کا ژيوراي يه و چيدبیت ئەو په يفا فه گوهاستن بن بو هندەک دهربرينين دن و ليقه گهرين دهره کى بن " 20 ، بقى چەندى ئەم نه شين وەسا ديار کهين کو راستى بنتى يا دژيوراي دا هه ي ، به لکو ديسکورس وەسا ديار دکەت کو راستى دناڤه را زمانى و ژيوراي دا دابه ش دبیت و هه ردوو دبنه ليقه گهر بو ئیک و دوو. ئەف تیکه هشتنه ، وەسا ديار دکەت کو ديسکورس د پروسا دروستبوونا خودا پشت بهستنى لسەر وان ليقه گهران دکەت بين کو ژيور بو پيشکيش دکەت و دبنه پارچه کا نه فه ب ژه بوونا وى ، زنده بارى ژ بو شروفه کرنا وى ديسکورسى هه ر په نا بو وى ژيوراي دهيتە برن ب مەرما شروفه کرن و زانينا راستى .

2. 3. ليقه گهرى تیکستی: (مرجعية النص)

ژبه رکو تیکست بياڤه کى گرنگ و به رفره يى ئاخفتنى بخوفه دگريت دى بينين دهربرينين زمانى بين جوراوجور تيدا دهينه ديتن و هه بوونا ديسکورسى ب شيوه کى گشتى ژ بياڤه کى روشه نبرى پیک ديت يى کو ئەو بخو ژى ژ هندەک پارچان پیک دهيت و ژبو فه ديتنا ديسکورسى دناڤ تیکستی دا پيدڤى يه تیکست ب خو بهيتە شروفه کرن ، ئەف تیکسته ژى " هيزه کا گوراوه ژ ژانرين ئەدهبى و پولينکرنين بەردەست دهر باز دبیت داکو ببيتە ژيوراه کى به رامبه ر کو به فلاتيا

ز	ئامرازين تیکستی	ليقه گهرين تیکستی
1	ئامازين تیکستی	بياڤى ئاخوويى و دهره کى
2	تيهه لکيشين تیکستی	هه فتنيکستی
3	ئامازين جفاکى بين تیکستی	دابونه ريتين جفاکى
4	گريمانين تیکستی	لوژیک
5	لادانين تیکستی	لادانا ليقه گهرين پیکهينه رين وى

ويئى ژماره (3) تیکست و ليقه گهر

3.3. ليڤه گهري ژينگه هي: (مرجعيه البينه)

لگوره وى چه ندى كو " ديسكورس يى گريدايه ب لايه نى شه شارتى فه ، نهو چنده ديار دبیت كو ديسكورس نهو تشت نينه يى به حس لى دهيتته كرن ، بهلكو نهو تشته يى به حسى وى دناڤ تيكستى دا نه هيتته كرن"²² و لگوره ي ژيگودابوونا ليڤه گه ران جوداهى دناڤه را واتايى و راستيى دا دروست دبیت ، واته ليڤه گه رى واتايى (بارودوخ و لوژيك و پره نسيپين ديالوكى) نه ، به لى ليڤه گه رين راستيى دبنه (ژينگه ه و هزر و بياڤى نافخويى يى تيكستى) ، نه ه هردوو جه مسه ره سه رهاى هه فشيوه نه بوونا وان پيگه فه كار دكهن كو بگه هنه تيگه هشتنه كا رهوا و گونجاي بو فه ديتنا ديسكورس دناڤ بياڤى تيكستى دا و ژبو پتر روونكرنا فى هزرى دى نمونه ك نزيكى روشى به رده ست كه ين ، (ئاڤ يا زه لاله .) نه گه ر ژلايى پيگه اتنا مورفولوژى و سينتاكسى به رى خو بدهينه فى رستى دى بينن واتايه كا گونجاي و تمام د دت - مرمم تيگه هشتنا وه رگرى ژيرمه نده - و نه گه ر ديتنا وه رگرى بو فى رهوشى يا به رده ست بيتن ل وى ده مى راستيا ديسكورس ديار بيتن ، ئانكو رادى وه كه ه فيا دهربرينا زمانى يا رستى لگه ل راستى يا زه لالوونا ئاڤى و بڤى چه ندى ريژا واتايى و راستيى وهكو يه ك دبن و مرمم ديسكورس بجه دئيت.

هر د هه مان بوارد ل ده مى نه م لسه ر ئامازين جهى و ده مى و كه سا به تيان دناڤخين ، پيدڤى ب ئامازه كرنى يه كو بيرئينان ل فان تيگه هان به رده ست نابيتن نه گه ر نه م ليڤه گه رين وان ده ستنيشان نه كه ين ب شيوه كى وه سا بيتن كو هه ر ديار كرنه ك بو هه ر تيگه هه كى ديار كرن ليڤه گه رى وان دبیت به رچاڤكرنا وى خالا په يوه نديى يا دناڤه را وان تيگه هان و ليڤه گه رين وان دا هه ي ، نمونه زى بو هندى گونتين مه زنان لده مى نه م بيژين (مه زنا يا گوتى) وهكو پيگه اتا زمانى يا ديسكورس چ كيماسى تيدا نينه ، به لى تيگه هشتنا وى يا ده لالى و مرمم وى روونكرن تيدا نينه و پيدڤى ب شروه كرنى ، ژبه ر كو نه ه دهربرينه مه يا ژينگه ها خو وه رگرى ، ئايا نهو مه زناهى يا كه له خى يه يان يا هزرى يان يا دهربرينى يه ، بڤى چه ندى تيگه هشتنا وى دى مينيته دناڤه را شانده رى وهكو داهينه ر و وه رگرى دا وهكو خوانده فان كو پيگه بياڤى ديسكورس و ژينگه هي پيگ دئين بين كو هه ر ئيگ ژلايى خوڤه وه سا دبينيت كو ديسكورس " نهو ئامبره يى كو هه فركى لسه ر وى و بو وى دهيتته كرن ، نهو ده سه لاته يى كو هه ر ئيگ ژ مه بزافى دكته ده ستى خو دانيتته سه ر"²³ ب مرمم هندى هه ر گهورينه ك يان تيگه هشتنه ك دبياڤى ديسكورس يان د ژينگه هي دا رووى بده ت لايه نى به رامبه ر پى كاريگه ر ببیت ، نه ه ديتنه بڤى ويته يى لخوارى ديار دبیت ديار دبیت.

3.4. ليڤه گه رى ته كنيكى و ئاشوپى: (المرجعيه الفنيه و الخياليه)

تيگست ، وهكو پيگه اته يه كا هونه رى و ته كنيكى يا بژاره د دهربرينين خودا دروستبوونا وى ژ ئاخفتن و شيوازين ئاخفتنا زمانى يا روزانه دهرياز دبیت و به رف ئاڤاكرنا پيگه اته و جيهانه كا نوى دچيت كو دبیته ئالوگوركرنا وان تيگه ه و دابيشين لده ف داهينه رى دهرباره ي هه ر ديار ده كى دروستبووين ، بڤى چه ندى چيدبیتن داهينه ر د داهينانا ديسكورس دا خو ژ ته كنيكين ئاسايى و رهوا بده ته پاش و به رف هنده ك شيوازان بچيت كو لايه نى ميتافورى بخوڤه بگريت ب مرمم ديار كرنه ره هه ندين ديسكورس و رازيكرنا وه رگرى يان روونكرنا هزرين وى و به خشينا چيژه كا گونجاي ژبه ركو " مه مافى گوتنا هه ر تشته كى نينه ، و هه ر كه سه ك ل باره كى گونجاي لدويڤ حه زا خو نه شيت باخفيت ، پيدڤى يه پيرويا بابته ي و جهى ئاخفتنى و مافى پيش بوونى و پاراستنا تاييه تمه نديا كه سى ، بهيتته پاراستن . . ." ²⁴ ، ژبه ر هندى په نايى بو هه ستان و ئامازان و ته كنيكين جوراوجور بين داهينانى دبه ت داكو ديسكورسه كى وه سا بو وه رگرى پيشكيش بگه ت كو ژلايه كى فه نيزيكى هزرا وه رگرى بيتن و ژلايه كى ديفه ليڤه گه رين پشت به ستن لسه ر كرى ب ته كنيكه كا گونجاي بهيتنه بكارئينان.

دبياڤى شروه كرن ديسكورس دا وه رگر پشت به ستنى لسه ر شيانين خو بين شاره زا بوونى دكته ت ژبو ژيگوداكرنا ديسكورسان و فه ديتنا پيگه اتا وى يا ئيستاتيكى - سه رهاى ژيگودابوونا لايه نى ئيستاتيكى يى هه ر تيكسته كى - ژلايى داهينان و مرمم داربوون و خواندن و شروه كرنى فه دبیته گرنگه ترين نهينى و تاييه تمه ندين ديسكورس هنده ك لايه نان پيگه گهوريت و هنده كين دن فيك دنيخيت ، ژبه ركو وه رگر دبیته ئافرينه رى ده لاله تى و دياكرنا لايه نى ره وانبيژى و فه ديتنا واتايى و به ره مهينه رى ديسكورس ، دڤى خالى دا داهينه ر هه موو نه و لايه نين ده لالى و شيواز و ته كنيكين داهينانى و به لاڤكرنا ئاشوپى خو يى ئافراندى بين وى باوه رى پى هه ي دناڤ ديسكورس دا به لاڤ دكته و بو وه رگرى دشينيت ، دهه مان ده مدا وه رگر زى لگوره ي شيانين تيگه هشتن و شروه كرن و پيگه گريدانى و رادى گه هشتنا ئاشوپى وى رادبیت ب خواندنا ديسكورس ده ستنيشان كرنه وان ليڤه گه رين ته كنيكى و ئاشوپى بين ديسكورس پيگ دئين ، نه ه هردوو ليڤه گه ره دبنه بنيا ت بو ئاڤاكرنا ديسكورس و نه گه رى هه بوونا وى .

3.5. ليڤه گه رى دهروونى: (المرجعيه النفسيه)

لسه ر ده مى نهو نه م دبياڤه كى دا دژين كوى يى پره ژ ديسكورسين جوراوجور چ ژلايى مه فه بهيتنه هنارتن يان ژى نه م وه رگرين و نه ه ديسكورسه سنورين ده مى و جهى دهرياز دكهن و بين بووينه پشكه ك ژ هزر و روشه نبريا مه ، ب شيوه كى وه سا كو هزر و ره فتارين مه ئارسته دكهن و بو فى پروسى نه بتنى پشت به ستنى لسه ر ئامرازين

سيستمى سياسي و نايديولوژي و وهفركيبن هزرى وسياسي و پهيوه نديين جفاكي) پيك دنييت. وهكو ليغه گريين دن يين ديسكورسي پيك دنيين پهيوه نديه كا دوو لايه نه دناقه را واندا دروست دبیت كا چهوا ديسكورس كارتیكرنى ل سهر هز و تيگه هشتنا مروقي - وهرگري- دكته ب هه مان شيوه نايديولوژيا كارتیكرنى لسهر ديسكورسي دكته و ههر دوو دبنه روونكر و دياركه ريئ نيك و دوو ، كارتیكرنا ديسكورسي لسهر نايديولوژيايي ئه وه كو ر دبیتن تيكرنا هزرا وهرگري چ په سهندكرن يان ژى ره دكرنا وي هزرى بيت هه تا دگه هپته وي راده ي كو زور جارن لايه ني دسه لاتي ئه فنى خالي بكار دنييت ژبو ئارسته كرنا رايان گشتي و چاندا هندهك تيگه هيئن دهستنيشانكري د هه مان دمدا كارتیكرنا نايديولوژيايي لسهر ديسكورسي ب شيوه كي زور روون ديار دبیت ، چونكي " ژلايي هه بوونا ويغه وهكو بيژه و دهربريئین سنوردار ، ناماژه نه بو واتايين مهردار ، ئه گهر دهنگوباسهك هاتبيته دهستنيشانكرن بو دهنگوباسي ناهاتي . . . دى بيته ره وشهك بو وي شيوازي و روونكرن و كورتكرن بو وي "26 و ئه بخو ژ گرنگرتين ليغه گريين ديسكورسي يه و ئه ف ديسكورسه ژى دبیته رهنگه دانك بو ناههروك و مهريمين تيگستى ژ پيشهكي و تيگه ه و ناماژه و بوچوون و گريمانين جوراو جور ، بقى چه ندى يا گرنگه ديسكورس لگوره ي وي ژينگه ها نايديولوژي يا داهينره تيذا دژيت بهيته شروفه كرن و مهريمين وي يين هه مه رهنك بهينه دياركرن.

ژبه ر كو مروق ب پيكهاتا خو يا ميشكي و گياني هه بوونه كا ئالوزه ، دنه نجامدا ديسكورس ژى وهكو فره ريزا هزرا وي ئالوز دبیتن 27 و ئه فقه مه فقه دگه رينيت بو وي چه ندى كو ژبه ركو ديسكورس دهربريئى ژ ناهه رووكا هزرى و ويژدانى يا داهينه رى دكته ، پهيوه نديه كا بهرامبه ر د وي ديسكورسي دا دروست دبیت كو هندى ئه و ديسكورسه يي پر بيتن ژ بوچوونين تاييه ت يين داهينه رى هند بارى وي يي هزرى و نايديولوژي گران دبیت و ژ ئه نجامي وي بارگرايى ديسكورسي وي دبیته كانيه كا پر يا هزريين جوراو جور كو ب ريكا وان كارتیكرنى ل هزرا وهرگري بكه ت چ ب مه رما ئارسته كرنى بيت يان ژى ب مه رما ره دكرن و پاشفه برنى بيتن ، ئه ف چه نده ژى ستراتيزيا ديسكورسي ديار دكته ئايا بو مه رمه كا باش يان خراب هاتي يه نقيسين ؟ . دقيره دا داهينه ر بزاقي دكته كو ستراتيزيئین جوان و راسته خو بكار بينيت وراييت ب به لاقكرنا وان دناف ته خ و چين و نايديولوژي و نه ته وه يين جوراو جوردا دا كو ب تيگه هشتن و مهريمين وي ژناق ديسكورسيين دن دا جيواز بيتن ، ژبه ركو ئه و گرنگرتين شيوازيين دهربريئى يه لدهف داهينه رى و ب ريكا وي ديسكورسي لگه ل يين دهوروبه ر دهپته بهراوردكرن و لايه ني بهيزى و لاوازي يا وي ديار دبیت.

زمانى دكهن ، بهلكو يين رابووين ب بكارنيانا ويته ي و ئه له منتين جوراو جور يين پهيوه نديكرنى كو ئارمانجا وان كارتیكرنه لسهر هز و دهرروني مروقي ، زنده بارى هندى ئه ف ديسكورسه ناما به لاق دكهن و بزاقي دكهن ب ههر شيوه كي هه بيتن كارتیكرنى لسهر مروقي بكهن ، به لي " رهنگه هه ندى جار جياوازييه كان له رووي تواناي زمان و هه ندى جارى تر جورنه ت و ئاستى روشه نبرى بيت ، "25 و ئه ف جياوازيه دبیته ئه گه رى به رسفدانا يي بهرامبه ر - وهرگر- ب ريكا تيگه هشتن و شروفه كرنه وي ديسكورسي و - لگوره ي ئاستي تيگه هشتنى - و رابوون ب وهرگرتن يان ره دكرنا وي ديسكورسي . ژبه ركو پيكهاته و فره ريزا ديسكورسي ژ ناخ و دهرروني داهينه ر به رهم دهپت ، دى بينين ئه ف ديسكورسه ب هه بوونا خو دهرروني نقيسه رى ب لايه ني ئاگامى و بى ئاگامى دبیته سه رچاقي فنى داهينايى و بقى چه ندى به رچاف وه رنه گرتنا فنى لايه ني دبیته ئه گه رى هندى كو زنده ره كي يي دهستنيشانكرنا ليغه گه رى دهرروني ژ دهست بجيت زنده بارى هندى سايكولوژيا ديسكورسي ئامرازه كي گرنگه بو چوونه نانا نه يينين ديسكورسي و زانينا مه رمين وي يين سه ركه زنده بارى دهربريووني ژ ههر شروفه كرنه كا نه روا يا ديسكورسي به رده ست.

ديسكورس ، دنياتي خودا دووباره به ره مئينا نا پيزانين و بوچوون و گريمانين جفاكي و مروقي يه كو چيدبیتن تيگه لي پالده ر و هز و داخواز و لايه نيين گرنگ لدهف مروقي و گري يين جوراو جور يين دهرروني بيتن و ب ريكا زانينا نه يينين بابته ي سايكولوژي و جيجيكرنا بهراوردكاريي دشين رابين ب فه ديتنا وان كوگه هيئن پرى دهلاله ت يين ديسكورسي به رده ست بكه ين و د ئه نجامدا زانينا وان مه رمين ديسكورس بخوفه دگريت ئه وژى ب ريكا كولانى ل پشت دهربريئین راسته خو يين داهينه رى بكار نيانين ، وهك نمونه ژى لسهر دياركرنا ليغه گه رى دهرروني بكار نيانا په يفا (مرن) ، كو دبیته ئامازه بو (دوماهيك ، ژناقچوون ، خاترخواستن ، بى هيقي بوون . . . هند).

6.3. ليغه گه رى نايديولوژي و جفاكي: (المرجعيه الفكرية و الاجتماعيه)

فه گولينين ره خنهي و زمانى لسهر هندى ريگه فتنينه كو زمان وهك ههر ئالافه كي دن يي بكارنياناي ژنه نجامي وهرگرتنى و بكار نياناي دروست دبیت و ژبه ركو ديارده كا جفاكي يه و ژ جفاكي دروست دبیتن ، تشته كي نامو نينه كو ديسكورس ئه له منتين جفاكي و نايديولوژي بخوفه بگريت يين كو دشياندايه ب ريكا رييازا ره خنهي يا شروفه كرنه ديسكورسي بهينه فه ديتن و ژبو تيگه هشتنا تيگستى پيدى يه ئه م فه گه رين بو وي تورا جفاكي ياكو ب سهر جفاكه كي خودان زماندا زال دبیت ، ئه ف توپه ژى ژ لايه نيئین (ناسنامي و

3.7. لیفقه گهری زالبوونی: (مرجعیه السلگه) (فقه تیان ما مرما دیسکورسی ژ هزرا داهینه ری)

لگورهی هندئی کو دیسکورس دهربرینه کا هزری یا رهوشه کا دهستنیشانکریه ژ داهینه ری، هندهک جارن دبیته کاردانه فقه بهرامبره حهزه کا چاککرنئی یان ره دکرنئی یان زالبوونی یان دویر نیخستنئی یان ره خنه گرتنئی، نه فقه حه زین نافهاتی ب شیوه کی گشتی ئیک ژوان دنا فقه هر دیسکورسه کی دیار دبیت و نهو بخو دبنه دهربرین هه لویستی داهینه ری بهرامبره روویه کی ژ روویین زالبوونی ب سهر دهسه لاتا دیسکورسی دا، نه فقه تیگه هی نافهاتی و ب دیارکرنه فان حه زان دبیته پیفهر بؤ دیارکرنه وان مهره مین دیسکورس پی دهیته نقیسین و دبنه دهربرین بؤ شیوازی زالبوونا داهینه ری لسه ری دیسکورسی به ره م دئینیت و نه فقه چنده ژئی ب ریکا کریارا زمانی به ره م دهیت و ژبه ر هندئی " ههر کریاره کا زمانی لدهستپیکئی هه لبراردنا بیژه یان و شیوازی نقیسینی به رده ست دکته و رادبیتن ب روونکرنا مهرمین زمانی و شیوی وان دگهوریت ب مه رما نازراندنا بهایین دهربرینا زمانی داکو نهو رسته ببنه خودان ده لاله تین نوی "28، لقیته زمان دبیته پیفهر بؤ هه لسه نگاندنا وی زالبوونا داهینه ری ب سهر دیسکورسی دا دکته چ ب دیارکرنه وان دهربرینین زمانی بیت بیین بکار دئینیت یان ژئی ب ریکا وان ده لاله ت و مهرمین دنا فقه ناخی دیسکورسی دا به رده ست دبن و نارمانجا وی پی دیار دبیت .

دقی بیافی دا دیسکورس ب دهربرینا زمانی دبیته روویدان، ئانکو د دهه کی دا و ژلایی که سه کی فقه هاتی به داهینان ، سهره رای هندئی زمان ژ دهرقهی دیسکورسی به نه م دشین وه کو روویدان لگه ل دیسکورسی باخقین ، به لی دگه ل هندئی نه م نه شین بیژین (کی به دناخفیت؟) ژبه رکو لگه ل ریروه و شروفه کرنا دیسکورسی ناگونجیت ، به لکو دیسکورس دهیته فقه گهراندن بؤ وان دهربرینین داهینه ری داهینای ، دقی بیافی دا نه م دشین بیژین دیسکورسی لیفقه گهر پی هه ی و نهو بخو دبیته رهوشه کا به رده وام یا ئافاکرنئی کو رهوشه کا (کریاه کا) دیارکری بؤ مه وه کو (وه رگر) پیشکیش دکته و نه فقه کریاره ژئی دبیته بزوینه ری سهنه تر بوونا دیسکورسی و نه گهری هه بوون و به رده وامیا وی.

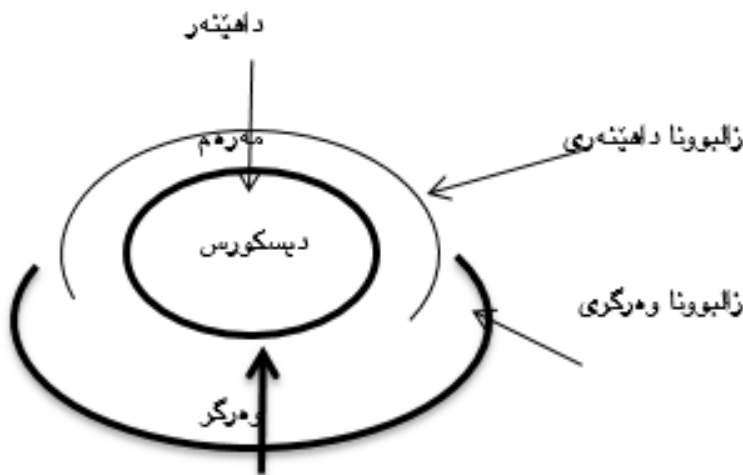
دبیافی شروفه کرنا دیسکورسی دا لایه نی زالبوویی ناهینته دیارکرنه نه گهر نه م (داهینه ری) و (وه رگری) و نهو ژینگه ها دیسکورس تیدا هاتی نقیسین نه نیاسین ، چیدبیت داهینه ری دهسه لاتا خو ژئی ده زگه هی وه رگریت پی تیدا کار دکته ، وه کو (دادوهر، نه فسهر ،

سهروک، ئاغا . . . هند) وگه له ک جارن لایه نی ده می و جهی دهسه لات لسه ر فی جورئی دیسکورسی یا هه ی و دبیته لیفقه گهر بؤ ئافاکرنه وی زیده باری نهو ته کنیک و شیوازی پی هاتی به نقیسین کو شیوازی (فه رمان) ی تیدا دیار دبیت ، بؤ نمونه: بریارا دادوهری پیدئی ب جهه کی به کو نهوژی (دادگه ه) ههر وه سا پیدئی ب دهه کی به ، کو نهوژی ده می به رده وامیا وی به دکاریدا ، سهره رای نهو فقه بوری چیدبیت (وه رگر) ژئی دهسه لاتا خو لسه ر دیسکورسی زال بکته ، نهوژی ب ریکا به ره مئینانا دیسکورسی کو ب شیوی (نه رازیبوون بیت یان نامه کا نهو فینیی بیت یان دخوازی بیت ژ پله کا ژئی بلندتر) ، بقی چهندی دیسکورس دهسه لاتا خو ژ لیفقه گهرین جوراوجور وه رگریت و نهو فقه زالبوونه لسه ر هیژا نهو کتقیقبوونا لیفقه گهری دهیته ئافاکرن ، بؤ نمونه د لیفقه گهری ژینگه هی دا دیسکورسی راستگو، (ئانکو لگه ل ژیاوری دیسکورس تیدا په دیا بووی بگونجیت) ژ بی شاش بهیژتره ، به لی د لیفقه گهری لوژیکی دا (دیسکورسی رازیکه ر بهیژتره و دهسه لاتا وی فراوانتره) . نهو فقه هزرا دهربارهی زالبوونا دیسکورسی ب نمونه کا هوزانا (جزیری) دی بیهته باشترین روونکرن :

" دل یه که دی عشق یه ک بت عاشقان یه ک یار بهس
قبله دی یه ک بت قولوبیان دلبره ک دلدار بهس " 29

نهو فقه دیره ب دهسه لاتا روونکرنا رهوشا نهو فیندارا لایه نی لوژیکی پی دیسکورس نشان ددهت و دهسه لاتی پی دبه خشیت ههر وه سا ب نیشاندانا نهو ژینگه ها نهو فیندار تیدا دژین ریژا گونجانی لگه ل ژیاوری به رده ست دکته.

سهره رای هندئی کو لیفقه که ریین نافهاتی کارتیکرنا خو یا لسه ر وه رگری هه ی ، دهسه لاتا وی ریکی ددهتی کو ب سهر دیسکورسی دا پی زال بیت ، نهوژی ب ریکا شاره زاییا وی و ب سهره لبوونا وی دهربارهی ته کنیکین خواندنئی و شروفه کرنئی و بکارئینانا لایه نی لوژیکی هه لبرارنا نیژیکترین لیفقه گهرین دیسکورس پیشکیش دکته ، ههر دقی بیافی دا نهو فقه دهسه لاته دبنه دوو جور ، پی ئیکی: دهسه لاتا ژووری بؤ ژیری ، یا دووی: دهسه لاتا ژیری بؤ ژووری ، نهو فقه هر دو جهه مسهره کارتیکرنئی ل دهستنیشانکرنه لیفقه گهران دهن 30 ، بقی چهندی په یوه ندیا دنا فقه را دهسه لاتی و دیسکورسی دا لسه ر کارتیکرن و کاریه ربوونی ئافا دبیت و ههر دوو کارتیکرنئی لئیک دکهن، نهو فقه چهنده ژئی ب فی وینه ی دیار دبیت :

ويئى ژماره (4) ميكانيزما زالبونى ژلايى داهينهري و وهرگره لسره ديسكورسى

زئده بارى ديسكورسى ياسايى كو ليقه گهرى برياردانى تيدا گرنگيا خو ديار دكهت.

5. نه نجام

- 1- نه و زارافى immanence (مهفجى) لگه بيافئ پئكهاتا تيكتستى مهرمدار ناگونجيت ، ژبه ركو وهرگر ناگه هيته مهرمى نه گهر فه گهر يان بو ليقه گهرى نه بيتن .
- 2- شپواز و هه لومه رجى زمانى دبپته فه گوهاستن بو واتايا ديسكورسى و دياركرنا ليقه گهرى .
- 3- ب خواندن و شروفه كرنا ديسكورسى ليقه گهرى وى دهپته دهستنيشانكرن .
- 4- بريار دان لسره راستى يا تيكتستى ناهپته دا نه گهر وهرگر نه فه گهر يته بو لايه نئى دارشتنا زمانى و ليگه ريانى ل راستى يا پيزانينيان نه كهت .
- 5- ههر ديسكورسه كى كا چهوا ليقه گهره كى دياركرى يى هه ب هه مان شپوه دهستنيشانكرنا وى ليقه گهرى لسره وهرگرى دمينيت و مهرما وى ديار دكهت .
- 6- ديسكورس چ (دهروونى يان جفاكى يان هونه رى يان يا دهسلات يان تيكتست) بيتن ، ههر ئيك ژوان پشت بهستنى لسره ليقه گهرى خو دكهت و شپوازي ديسكورسى دهستنيشان دكهت .
- 7- گرنگيا ههر ليقه گهره كى لسره جور و نه ركى ديسكورسى دمينيت و بئى چه ندى گرنگى كارابوونا مهرما ديسكورسى جورى ليقه گهرى پشت بهستن لسره كرى ديار دكهت.
- 8- نيگه هشتنا ديسكورسى دناقههرا نارسته كهرى و وهرگرى دا ب ئيك شپوه نينه .

8. 3. هندهك ليقه گهرين دن: (مرجعات اخري)

نه و ليقه گهرين هاتينه دياركرن بتنى نينن بين دنافاكرنا ديسكورسى دا پشت بهستن لسره دهپته كرن ، بهلكو هنده كين دن بين كو دشپاندايه ببنه ليقه گهر بو دروستبوونا ديسكورسى ، ژوان ليقه گهرى زانستى يى كو ب ريكا وى راستى يا پيزانينين و نامارو فه كولينين ديسكورسى دهپته دياركرن ، زئده بارى ديسكورسين ميژوويى كو ب ريكا بهراوردكرنى ليگه ريان ل راستى يا پيزانينيان دهپته كرن ، ههر وهسا ليقه گهرى ياسايى كو ب ريكا وى بريار لسره بخوفه گرتنا ديسكورسى دهپته كرن ئايا نه و ديسكورسه هانا خهلكى ددهت بو باشيى يا نه نجامانا كارين تيرويستى يا هه تكاندنى يان زى نه و ديسكورسه ژلايى نه ريتين جفاكى فه يى ره وايه يان نه خيبر ب مهرما دياركرنا وى چه ندى كا نه و ليقه گهره ژلايى نه دهبى و مهرمى و جفاكى فه يى ره وايه يان نه خيبر.

4. نه گونجانا ليقه گهران و هه لپژاردنا يى بژاره: (تعارچ

مرجعات الخكاب و الترجيح بينهما)

ليقه گهرين ديسكورسى ژلايى ريكهفت و گرنگيى و پئكهاتنى فه ژيگجودانه و لگوره ريهوشين جودا جورين وى دهپته ژيگجوداكرن سه ره راي دياركرنا نه رك و مهرمين وى ههر ديسكورسه كى ليقه گهره كى دياركرى يى هه و وهرگر لدويف مهرم و رهوش و دهمى و جهى دهستنيشان دكهت ، دشى بيافئ دا ديسكورسى نه دهبى لايه نئى ئيستاتيكى بهسردا يى زاله بئى چه ندى دهستنيشانكرنا ليقه گهرى ئيستاتيكى يى گرنگه هه وهسا پئكهاتا ديسكورسى ئاينى ژ ناموزگارى و نارسته كرن و پيدفيين گيانى بخوفه دكرت بئى چه ندى ليقه گهرى ويژدانى و لوژيكى بو ليقه گهرى وى يى گرنگه ،

6. پهراويزه كان

- 1- جوليا كريستيفا، علم النص، ت. فريد زاهي . مراجعه. عبدالجليل ناظم، دار
گوبقال للنشر، المغرب، 1991، ص. 21
- 2- مەرم ۆكەرستەي، ئەو پيڤكەاتا فيزيكي نينه يا ئەم ب هەستين خو هەست
پي ۆكەين، بەلكو ئەو دەلالەتتەن هەمەجورن يين ب ريكا بەرهەمبووني (الانتاجيه)
دروست دبن
- 3- روينكرنين پيڤدي د (النص الغائب، محمد عزام، ص 28) و (التناص
الشعري، قراوه اخري لقچيه السرقات، مصغفي السعدني، ص71) و (المسبار في
النقد الادبي،
د. حسين نعمه، ص 134)
- 4- د. هاديه السالمي، التناص في القرآن الكريم، دراسه سيميائييه للنص
القراني، عالم الكتب الحبي، اربد، الاردن، 2014، ص17
- 5- محمد بن عياد سيميائييه الخگاب و خگاب السيميائييه، مجله علامات، عدد
29، ص43
- 6- ميشال فيكو، حفريات المعرفة، ت. سالم يفوت، المركز البقافي العربي،
لبنان، 1987، ص55
- 7- محمد علي التهاوني، كشف اصغلاجات الفنون، مكتبة لبنان ناشرون، ج1،
1996، ص 749
- 8- ميشال فيكو، حفريات المعرفة، ص 153
- 9- محمد علي التهاوني، كشف اصغلاجات الفنون، ص 136
- 10- David nunan , Introduction Discourse Analysis (Lodon:Penguin Group,1993),p5. From (www.bookfi.net)
- 11- G. Cook, Discourse (Oxford: Oxford university press,1989), p. 156.
- 12- بيوكراند و دريسلر، التحليل اللغوي للنص، ت. نجيب الورافي، دار گوبقال
لنشر، المغرب، 1993، ص 84
- 13- مگاع الصغفي، الخگاب الكبير، مجله الفكر العربي المعاصر، ع. 60-61،
ص3
- 14- محمد عابد الجابري، بنيه العقل العربي، المركز البقافي العربي، 2، الدار
البيچاو، 1986، ص61
- 15- حسام البهنساوي، تحليل الخگاب من وجهه نظر اجتماعيه، مكتبة البقافه
الدينيه، القايره، 2004، ص 76
- 16- عمانوئيل كنگ، نقدالعقل المحج، ت. موسى وهبه، بيروت، مركز الانماو
القومي، ب س ن، ص 76
- 17- Deborah Schiffrin, Approaches to discourse, (Cambridge MA&Oxford: Blackwel 1994) P. 364
- 18- ذوان (Foucault) و (Burke) و (Sabir) و (Whorf).
- 19- Barbra Johnstone, discourse Analysis, (Oxford: Blackwel , 2002 , p. 10)
- 20- برتراند راسل، ما وراو المعنى و الحقيقه، ت. الكيب الكوش و صالح
الماجرى، عماره القايره، المجلس الاعلى للبقافه، 2005، ص158
- 21- محمد عزام، النص الغائب، تجليات التناص في الشعر العربي، منشورات
اتحاد كتاب العرب، دمشق، 2001، ص17
- 22- د. مختار الفخاري، مفهوم الخگاب بين مرجعه الاصلى الغربى و تأصيله فى
اللغه العربيه، مجله كيبه للاداب و العلوم الانسانيه، ع3، 1435، ص579
- 23- ميشال فوكو، نظام الخگاب، جينولوجيا المعرفه، ت. احمد السگاكي و
عبدالسلام بن عبد العال، المغرب، 1988، ص7
- 24- هه ما ژيڤدر، ل 6

7. ژيڤدر

- البشير التهاوى، الخگاب الاشتباهى فى التراب اللسانى العربى، دار الكتاب الجديد
المتحد، 1، 2013.
- ابو اسحاق الشاگبى، الموافقات فى اصول الشريعه، تحقيق: عبدالله دراز، دار الكتب
العلميه، 7، جلد 2، 2005.
- برتراند راسل، ما وراو المعنى و الحقيقه، ت. الكيب الكوش و صالح الماجرى،
عماره القايره، المجلس الاعلى للبقافه، 2005.
- بيوكراند و دريسلر، التحليل اللغوي للنص، ت. نجيب الورافي، دار گوبقال للنشر،
المغرب، 1993.
- تصنين ابراهيم دؤسكى، ديوان مهلايى جزيرى، پيڤداچوون و ليژفرين: اسماعيل
گه شاهين، چاپخانا هاوار، دهوك، 2000.
- دانا عهسكەر، مانا و دهلالهته شاراوهكانى دهق، دهزگاي چاپ و بهخشى
سهردهم، سليمانى، 2009.
- جوليا كريستيفا، علم النص، ت. فريد زاهي . مراجعه. عبدالجليل ناظم، دار
گوبقال للنشر، المغرب، 1991.
- حسام البهنساوى، تحليل الخگاب من وجهه نظر اجتماعيه، مكتبة البقافه الدينيه،
القايره، 2004.
- عمانوئيل كنگ، نقدالعقل المحج، ت. موسى وهبه، بيروت، مركز الانماو القومى،
ب س ن.
- محمد بن عياد سيميائييه الخگاب و خگاب السيميائييه، مجله علامات، عدد 29،
محمد عابد الجابري، بنيه العقل العربي، المركز البقافي العربي، دار البيچاو،
2، 1986.
- محمد عزام، النص الغائب، تجليات التناص فى الشعر العربي، منشورات اتحاد
كتاب العرب، دمشق، 2001.
- محمد علي التهاوني، كشف اصغلاجات الفنون، مكتبة لبنان ناشرون، ج1،
1996.
- د. مختار الفخاري، مفهوم الخگاب بين مرجعه الاصلى الغربى و تأصيله فى اللغه
العربيه، مجله كيبه للاداب و العلوم الانسانيه، ع3، 1435
- ميشال فيكو، حفريات المعرفه، ت. سالم يفوت، المركز البقافي العربي،
لبنان، 1987.

David nunan, Introduction Discourse Analysis (Lodon: Penguin Group,1993), p5. From (www. bookfi. net)

Deborah Schiffrin, Approaches to discourse, (Cambridge MA&Oxford: Blackwel,1994) P. 364

G. Cook, Discourse (Oxford: Oxford university press,1989), p. 156.

□

ميشال فوكو. نظام الخكاب ، جينولوجيا المعرفة. ت. احمد السكاغى و عبدالسلام بن عبد العال. المغرب. 1988 .

مگاع الصفدى. الخكاب الكبير. مجله الفكر العربى المعاصر. ع. 60-61.

د. هاديه السالمى. التناص فى القران الكريم ، دراسه سيميائية للنص القرانى.

عالم الكتب الحبيب. اريد. الاردن. 2014.

Barbra Johnstone, discourse Analysis, (Oxford: Blackwel, 2002, p. 10)

بنية الخطاب و تنوع المراجع في نصوص مختارة

الملخص:

يعتمد النص في بنيته على تراكيب لغوية فعالة و متشعبة الدلالة ، قديما اعتمدت الدراسات النقدية على كشف مضامينه تاركة الجانب الفني للنص ، لكن مع انتقال الافكار البنيوية الى المجالين النقدي و الادبي اتضحت لديهم الرؤية أنه بإمكان تحليل النص او الخطاب بمعزل عن محيطه الاجتماعي و التاريخي و بذلك ظهرت نظرية المحايثة (immanence) ل (هلمسليف) و سبقه بيرس بنظرية العلامة (semiosis) و حسب نظرياتهم فأن اي علامة في النص تؤدي بدورها الى علامة ثانية و الثانية تشير الى علامة ثالثة و هكذا تستمر الدلالات على ذا المنوال بشرط تطابقهم المستمر مع مضمون الخطاب. هذا البحث هو محاولة لاطهار مدى تداخل هذين المصطلحين مع النصوص الخطابية و عدم انسجامهما مع تلك النصوص ، و ذلك لأنهما يتضمنان توجيها نحو تجريد الجزئيات و النهج نحو الكليات مع ابعاد و قطع العلاقة بين النص و البيئة المكونة له و يكون بذلك وجودا يوازي الوجود الحقيقي كون الخطاب موجودا في الجزئيات ، في هذا الاطار سيكون البحث محاولة لاجاد العلاقة بين النص و سياقاته المرجعية المقارنة كونه يراعى توجهات المخاطب و الذي بدوره يكون محركا لادراك مرجعيات النص ، كذلك انتهى البحث بتائج عنه .

الكلمات الدالة: الخطاب ، نص ، مرجع ، لغة ، دلالة.

Discourse structure and diversity of the references in a Selected texts

Abstract:

Structurally, the text depends on complex and effective linguistic and semantic structures. In the past, comparative studies uncovered the contents of the text leaving the artistic side, but with the transmission of the structural ideas to both comparative and literary fields, it become clear that the text or the statement can be analyzed in isolation from the social and historical environment. Thus, emerged the theory of immanence by Hilmsliff and before him the theory of Semiosis by Charles Sanders Peirce. According to their theories , the sign indicates another sign and then the sign indicated by the first indicates to the third and so indications continue on this way provided that they are consistent with the content of the statement, This research is an attempt to show the extent to which these terms overlap with the texts of the discourse and their inconsistency with those texts, because they contain guidance towards the abstraction of the particles and the approach to the totality with the dimensions of the relationship between the text and its constituent environment and thus a presence parallel to the real existence of the statement in particles. In this context, the research will attempt to find the relationship between the text and its comparative reference contexts, because it takes into consideration the orientation of the recipient, which in turn is an engine for understanding the references of the text. Thus this study concluded with this results.

Keywords: Statement, Text, Reference, Language, Indication.